

Вимога щодо наявності ліцензій: дискримінація чи ні?

28.06.2015 набуває чинності Закон про ліцензування видів господарської діяльності

Верховна Рада України прийняла нову редакцію Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 2 березня 2015 року № 222-VIII (далі — Закон про ліцензування, Закон № 222-VIII), за якою істотно зменшується перелік видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню (з 59 до 30). Також значно спрощується порядок отримання ліцензій, буде запроваджено сучасні електронні технології їх надання. Закон про ліцензування набуває чинності 28 червня 2015 року.

Постає логічне запитання: чи буде дискримінаційною вимога щодо надання учасником ліцензії на провадження певних видів господарської діяльності? Та чи не будуть учасники, які вже мають ліцензії на провадження певних видів господарської діяльності, у вигіднішому становищі? На ці та інші запитання надаємо відповіді в даній публікації.

Чим викликана необхідність прийняття Закону про ліцензування?

Україна зараз перебуває у стані докорінних реформ у всіх сферах суспільного життя. Законотворці серйозно налаштовані на проведення чітких кроків задля осучаснення та спрощення ведення бізнесу. Серед таких реформ можна згадати впровадження системи електронних закупівель, закріплення наказом Мін'юсту від 31.03.2015 року № 466/5 однакової юридичної сили виписок, витягів та довідок у паперовій та електронній формі та інші.

Саме ліцензування господарської діяльності є регулятором та обмежувачем впливу державних органів на ведення підприємницької діяльності на теренах нашої країни. Попередник Закону № 222-VIII, Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» від 01.06.2000 № 1775-III, регулював дану сферу майже 15 років. Попередня редакція Закону про ліцензування виявила необхідність максимального спрощення всіх етапів і процедур отримання ліцензій, уникання необґрунтованого обтяження чи зайвих для суб'єктів господарювання адміністративних процедур, упровадження інформаційних технологій.

За попередньою редакцією Закону про ліцензування 59 видів господарської діяльності підлягали ліцензуванню. Така ситуація призводила до гальмування розвитку українського бізнесу через прямі і непрямі втрати як підприємців (зокрема,

втрата часу і грошей через хабарництво), так і держави (витрати на утримання надмірного штату органів державної влади, тіньовий сектор економіки, низькі позиції в міжнародних рейтингах стосовно інвестиційної привабливості — 161-ше місце за рейтингом Світового банку 2013 року).

Зважаючи на дані невтішні факти, виникла нагальна потреба в суттєвому скороченні кількості видів господарської діяльності та робіт, на провадження яких необхідно отримати, в установленому чинним законодавством порядку, ліцензію.

Які види господарської діяльності потребують отримання ліцензії?

Нова редакція Закону про ліцензування запроваджує поділ переліку видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, на три частини — на ті види, що ліцензуються виключно спеціальним законом, на ті, що ліцензуються із врахуванням вимог цього Закону про ліцензування, і ті, що ліцензуються лише за допомогою цього Закону про ліцензування.

Стаття 7 нової редакції Закону про ліцензування має вичерпний перелік видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, а саме:

банківська діяльність, яка ліцензується відповідно до Закону України «Про банки і банківську діяльність»;

надання фінансових послуг (крім професійної діяльності на ринку цінних паперів);

професійна діяльність на ринку цінних паперів, яка ліцензується з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні»;

діяльність у галузі телебачення і радіомовлення, яка ліцензується відповідно до Закону України «Про телебачення і радіомовлення»;

діяльність у сфері електроенергетики, яка ліцензується з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про електроенергетику», крім діяльності з постачання електричної енергії за нерегульованим тарифом (постачання незалежним електропостачальником), і у сфері використання ядерної енергії, яка ліцензується з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про дозвільну діяльність у сфері використання ядерної енергії»;

освітня діяльність закладів освіти;

виробництво і торгівля спиртом етиловим, коньячним і плодовим, алкогольними напоями та тютюновими виробами, які ліцензуються відповідно до Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів»;

діяльність у сфері телекомунікацій з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про телекомунікації», надання послуг у галузі криптографічного захисту інформації (крім послуг електронного цифрового підпису) та технічного захисту інформації, за переліком, що визначає Кабінет Міністрів України; {Ліцензування діяльності у сфері телекомунікацій, передбаченої пунктом 8 частини першої статті 7, втрачає чинність з 1 січня 2018 року}

будівництво об'єктів IV і V категорій складності — з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про архітектурну діяльність»;

виробництво лікарських засобів, оптова та роздрібна торгівля лікарськими засобами, імпорт лікарських засобів (крім активних фармацевтичних інгредієнтів) — з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про лікарські засоби»;

виробництво та ремонт вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівля вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництво спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозогінної та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продаж;

виробництво вибухових матеріалів промислового призначення за переліком, що визначає Кабінет Міністрів України;

надання послуг і виконання робіт протипожежного призначення за переліком, що визначає Кабінет Міністрів України;

поводження з особливо небезпечними речовинами та небезпечними відходами за переліком, що визначає Кабінет Міністрів України. Не підлягає ліцензуванню зберігання (накопичення) суб'єктом господарювання утворених ним небезпечних відходів, якщо протягом року з дня утворення небезпечні відходи передають суб'єктам господарювання, що мають ліцензію на здійснення операцій у сфері поводження з небезпечними відходами;

медична практика;

діяльність банків пуповинної крові, інших тканин і клітин людини згідно з переліком, затвердженим Міністерством охорони здоров'я України;

ветеринарна практика;

випуск та проведення лотерей;

туроператорська діяльність;

посередництво у працевлаштуванні за кор – доном;

промислове виловлювання риби, крім внутрішніх водойм та річок;

культивування рослин, включених до таблиці I Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництво, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізація (відпуск), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного Переліку, — з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»;

діяльність, пов'язана з розробленням, виготовленням, постачанням спеціальних технічних засобів для зняття інформації з каналів зв'язку та інших технічних засобів негласного отримання інформації (критерії належності та перелік технічних засобів негласного отримання інформації визначає Кабінет Міністрів України за поданням Служби безпеки України);

перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів річковим, морським, автомобільним, залізничним та повітряним транспортом, міжнародні перевезення пасажирів та вантажів автомобільним транспортом;

зовнішньоекономічна діяльність відповідно до статті 16 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність»;

транспортування нафти, нафтопродуктів магістральним трубопроводом;

транспортування та розподіл природного газу, газу (метану) вугільних родовищ, його зберігання в обсягах, що перевищують рівень, установлений ліцензійними умовами, та постачання, крім постачання природного газу, газу (метану) вугільних родовищ за нерегульованим тарифом;

централізоване водопостачання та водовідведення, крім централізованого водопостачання та водовідведення за нерегульованим тарифом;

виробництво теплової енергії, транспортування теплової енергії магістральними і місцевими (розподільчими) тепловими мережами та постачання теплової енергії, крім виробництва, транспортування та постачання теплової енергії за нерегульованим тарифом;

охоронна діяльність/

Новели Закону про ліцензування

Новим є **необов'язковість** оформлення ліцензії як документа в паперовому вигляді (зокрема її дублікатів та копій) — суб'єкт господарювання сам визначає: отримати йому ліцензію на бланку чи достатньо наявності інформації в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб і фізичних осіб-підприємців про видану йому ліцензію.

Закон про ліцензування встановлює безстроковість дії ліцензії для всіх видів господарської діяльності, до того ж розмір державного мита зберігається на тому самому рівні і становитиме еквівалент однієї мінімальної заробітної плати (на сьогодні — 1218 грн згідно зі ст. 8 Закону України «Про Державний бюджет України на 2015 рік» від 28.12.2014 № 80-VIII).

Законодавці значно спростили відносини підприємців з державою. Суб'єкт господарювання, який збирається отримати ліцензію, може подавати документи до органу ліцензування і отримувати від нього документи в електронному вигляді. Такі новації дадуть змогу подолати корупцію у сфері ліцензування на місцях, обмеживши контакти підприємців з державними органами.

Уникнення дискримінації в ДКТ щодо вимоги надання ліцензії

У зв'язку з прийняттям нової редакції Закону про ліцензування виникла ситуація, коли одні учасники процедур державних закупівель отримали ліцензії на провадження певних видів господарської діяльності до прийняття даного нормативно-правового акта, а інші, на цілком законних підставах, провадять свою діяльність без неї. Для деяких замовників

даний факт може зіграти вирішальну роль при виборі переможця. Замовник може віддати перевагу учасникові з ліцензією, керуючись хибним уявленням, що завдяки наявності в нього ліцензії той свою діяльність провадить на більш професійному рівні, аніж учасник без неї.

Щоб уникнути скарг від учасників, радимо оформлювати дану вимогу у своїх ДКТ так, як показано нижче.

Учасник має надати: копію ліцензії на провадження господарської діяльності з (у разі необхідності отримання такої ліцензії згідно з _____ нормами чинного законодавства).